

OSOBNOSTNÍ ROZVOJ

ČÍSLO 7NÁCTÉ VYŠLO 1. 2. 2011

DALŠÍ ČÍSLO VYJDE 1. 4. 2011

GYMNASION

ČASOPIS PRO METODU A INSPIRACI

OBSAH

Téma čísla

O smyslu života <i>Miloš Zapletal</i>	2

Inspirace

Akcia Mlyny <i>Marie Stracenská</i>	3
Monkey see, monkey do <i>Marek Herman</i>	4

Příklady táhnou

Inspirace osobnostním rozvojem ve waldorfské pedagogice <i>Naďa Štuksová</i>	10

Metodika

MUZIKÁLOvá trilogie <i>David Prycl</i>	12
Muzikál I. - Touha 2008 <i>David Prycl</i>	14
Muzikál II. - Malý princ 2009 <i>David Prycl</i>	16
Muzikál III. - Kudykam 2010 <i>David Prycl</i>	18

Misto

Vršatec <i>Marie Stracenská</i>	20

GYMNASION

portál pro zážitkovou pedagogiku

[Home](#)
[Blog](#)
[Kdy-Kde-Co](#)
[Aktuality](#)
[Poradna](#)
[Bezpečnost](#)
[Zdravověda](#)
[Hry](#)
[Knihovna](#)
[Archiv](#)

Články Vydání Autoři

O smyslu života

in [Téma čísla](#)

Poprvé jsem si položil otázku, jaký smysl má můj život a lidský život vůbec, když mi bylo osmnáct let. Odpověď na ni jsem pochopitelně nenacházel, a tak jsem se vypravil za člověkem o deset let starším, který byl kdysi mým skautským vůdcem. Usmál se (nejspíš mé naivitě) a řekl:

„No přece život sám!“

A rázem jsem měl jasno. Byla to pro mne tehdy odpověď dostačující, i když na tu mučivou otázku vlastně neodpovídala.

Uběhlo víc než šedesát let a když jsem rekapituloval svůj život, vzpomněl jsem si na svého vůdce, který měl v otázce po smyslu života jasno. A najednou se mi zdálo, že všechno to, z čeho se můj život skládal, práce, rodina, zážitky, vztahy a nekonečná řada drobných kroků a činů, nemohu přece považovat za skutečný smysl života. Musel bych pak nutně dojít k závěru, že život žádný smysl nemá, respektive že je to nesmyslná změť bezvýznamných drobností.

Znovu přede mnou vyvstala ta naivní otázka z mládí. Jaký smysl má lidský život? A napadlo mě něco, o čem jsem dosud nikde neslyšel ani nečetl (ale na co už jistě přišlo mnoho jiných lidí). Tvůrce vesmíru, ať již mu říkáme Bůh, Kosmické síly, Přírodní zákony nebo pro něho máme jiné pojmenování, projevuje se v pozemském dění jako věčný experimentátor nebo tu prostě po několik miliard let hraje tvořivé hry, tak trochu podobné dětským hrám na hromadě písku. Jednou uplácá trilobity, podruhé dinosaury a když ho hra omrzí, prostě tyhle „bábovičky“ rozmetá a zkouší něco jiného, nového. Tak se mu také podařilo vytvořit tvora, který díky svému mozku a inteligenci, ač sám nepatrné zrníčko v obrovském vesmíru, dokáže celý tento velkolepý vesmír vnímat a obdivovat, zachytávat signály nesmírně vzdálených pulsarů, studovat průběh kosmických katastrof a vznik hvězd zvaných novy, přenést se v myšlenkách ze současnosti až k okamžiku Velkého třesku, vzdáleného téměř čtrnáct miliard let, kdy tento vesmír vznikl.

Nespočívá právě v téhle jedinečné schopnosti smysl existence tvora který, si říká člověk?

O autorovi

Miloš Zapletal

1930, spisovatel (Sedmička, **Ostrov** přátelství, Stezka odvahy, Soví jeskyně ad.), autor a editor nejenom skautských příruček (edice Skautské prameny), editor vybraných textů z kronik pražské Dvojky (v rámci Sebraných spisů Jaroslava Foglara), sběratel a popularizátor her (řada knižních titulů včetně čtyř objemných svazků Velké encyklopedie her), překladatel (knihy E. T. Setona).

Autorovy nejpopulárnější příspěvky

Charta lidských povinností
Článek - 29. Červen, 2010

O smyslu života
Článek - 11. Únor, 2011

Skauting a služba
Článek - 2. Únor, 2012

© Copyright 2010-2015 Gymnasion, o.p.s.

Vydavatel: Gymnasion, o.p.s., V Kukle 336/3, 779 00 Olomouc 9; IČ: 28585861

Šéfredaktor: Ivo Jirásek, kontakt: sefredaktor@gymnasion.info.

Grafický design: Vladimír Halada; Autorská práva vykonává vydavatel. Jakékoliv užití částí nebo celku díla, zejména rozmnožování a šíření jakýmkoli způsobem, mechanickým nebo elektronickým je možné jen se souhlasem vydavatele. Za obsah jednotlivých příspěvků odpovídají jejich autoři.

Tištěný Gymnasion: Pro více informací nebo v případě problémů s objednávkou kontaktujte:

Akcia Mlyny

in [Inspirace](#)

Kto sú najčastejší účastníci našich kurzov? Študenti. Kde je najviac študentov? V Bratislave jednoznačne v študentskom mestečku – v Mlynskej doline. Žije ich tam vo viacerých internátoch asi desať tisíc. Tieto dve myšlienky predchádzali tretej – ísť organizáciu Štúdio zážitku a naše akcie **propagovať** priamo tam. Prvú vlnu sme urobili vlni, takú skúšobnú. Druhú na jar a tretiu teraz na jeseň, na začiatku nového semestra.

Začínali sme v malej klubovni a verili, že študentov k nám na deviate poschodie privedú plagáty. Privedli, ale máličko. Tak sme to skúsili na ďalší raz vonku – lanovými aktivitami a beháčkou. To už bolo lepšie. Malo to však nevýhodu – robili sme to večer, keď bola takmer tma a ľudia sa síce zabavili, ale veľmi si nás nespojili so žiadnou organizáciou a aj nám sa ťažšie zhromažďovali kontakty tých, ktorí prejavili záujem. Tak sme sa do tretice rozhodli ísť do vestibulu najväčšieho z internátov. Do obrovského studeného priestoru Študentského domova Ľudovíta Štúra (známy Šturák), ktorým musí prejsť každý ubytovaný. A to bolo ono. Pripravili sme tvorivé dielne, do ktorých sa hocikto mohol kedykoľvek zapojiť a potom aj odpojiť, ak chcel, len sa prizerať. Časť našich ľudí dielne viedla, časť sa venovala účastníkom reálnym aj potenciálnym. Vyšlo to a mali sme pekný pocit.

To bolo teda na jar. A teraz na jeseň sme si to zopakovali. Doplnili sme svoje predstavenie bannerom a prezentáciou premietanou na laptope a veľkým papierom na zaznamenávanie kontaktov tých, ktorí o nás chcú vedieť viac a možno aj ísť na nejaký ten kurz. Téma bola – svetlo a tieň a dielne nie tradičné – aby mali ľudia chuť sa pristaviť a skúšať, čo inde neskúsia. Ostali sme skoro tri hodiny, odchádzali unavení, ale spokojní.

A viem, že sa vrátíme. Lebo ľudia, s ktorými sme sa hrali a tvorili, boli milí a zvedaví. Lebo tentoraz si vedenie aktivít aj venovanie sa ľuďom vyskúšali elévovia, ktorí to nikdy predtým nerobili. A boli výborní. Lebo to celé vlastne elévovia dohodli, zorganizovali a odvodili. Lebo nám všetkým bolo spolu dobre. Je to skvelý recept ako sa učiť a získavať sympatizantov. Škoda neskúsiť aj inde

O autorovi

Marie Stracenská

Absolventka žurnalistiky a dejin umenia pracujúca v televízii Markíza, od roku 1994 spolupracovníčka Štúdia zážitku – Outward bound Slovensko.

Autorovy najpopulárnejší príspevky

Pre iných...

Članek - 26. Březen, 2012

Chata Zuzana

Članek - 27. Květen, 2010

Vršatec

Članek - 27. Květen, 2010

Medzi veľkými a malými

Članek - 6. Srpen, 2012

Akcia Mlyny

Članek - 22. Listopad, 2010

Monkey see, monkey do

in Inspirace

Já vám teď napíšu pár myšlenek po neschopnosti lektorů pracovat s pravidly. Musím, protože je to neuvěřitelně nebezpečná věc, která prudce sráží účinnost zážitkové pedagogiky dolů. Jeden by si řekl: no co už, spousta lidí je přece zvyklá mrhat energií a časem, tak je můžeme nechat, s tím se nedá nic dělat. Pokud by tu ale nebyla mnohem horší věc: lektor bez nastavených pravidel totiž může drsně ublížit účastníkům semináře. A tam končí sranda.

Lektoři mají takzvaně naučeno, že jsou pravidla důležitá a že je „musí“ udělat. Ale už nevědí, **proč a jak** by je měli dělat. „Monkey see, monkey do“ prostě je to někdo naučil a oni v tom jen pokračují bez pochopení. Je to takové to: „*No na úvod dáme pravidla, jasná věc, ale rychle, dělejte, ať už můžem dělat program.*“ Proto je udělají povrchně, v rychlosti, ať už to máme za sebou. Nebo je nastaví jen tak, aby se neřeklo. Co jsem zažil opravdových a nefalšovaných pindů při nastavování pravidel, to už se mi ani nechce počítat. Hlavně když se mluví o „respektu“, „svobodě“, to se některé trubky opravdu nadšeně zapojují do debaty a nekonečně improvizují co je to odpovědnost a svoboda, volba ... a ... však to znáte. Nejistý lektor v tom může docela bruslit. Když dělám supervize nebo vedu svoje dílny, tak ty debaty utnu hned v počátku a ptám se: „Můžete mi někdo jednoduchou větou, říct, co je to respekt? Tak, aby tomu rozumělo osmileté dítě? A jak z toho můžeme udělat pravidlo?“ A je ticho. Odpověď je jednoduchá a naučily mě ji děti v mateřské školce ve Frýdku – Místku, na konci úvahy vám ji nabídnu.

• hrůza ve Zlíně

Jeden šílený zážitek mám ze Zlína, kde jsem dělal supervizi lektorům, kteří vedli skupinu kantorů – připravovali je na outdoorové aktivity. A nastavování pravidel se jim hned na začátku vymklo z rukou. Skončilo to po třech hodinách jalových řečí tak, že se skupina shodla, že ONI pravidla nepotřebují, ale děcka ve škole ano. Ale aby se neřeklo, vymysleli tyto čtyři:

- Úcta
- Respekt
- Komunikace
- Dodržovat časy

Přesně takhle napsáno, nic víc, nic méně. Nevěřil jsem vlastním očím. A kdybyste viděli, jak se u toho tvářili seriózně. Tahle hrůza je dobrá akorát tak na jednu věc: na odebrání kantorské licence. Poslal bych je kácet stromy. Snažil jsem se při zpětné vazbě lektorům říct, že to je opravdu průšvih, jak to že jste je tak nechali? Ti ale byli v pohodě, protože „to jsou přece pravidla skupiny, jsou jejich, oni si je vytvořili, musíme to respektovat“. Takové to přehnané rogeriánství, což považuju za další zločin. Vyvalil jsem na ně oči a udeřil: při nastavování pravidel nic takového jako volba neexistuje!! Dobrý lektor přece musí vědět, jak funguje skupina a kam ji vede. A je za to zodpovědný. **Jediné, co může skupině při vytváření pravidel nabídnout je DOJEM VOLBY.** Teprve po nastavení pravidel mohou mít účastníci skutečnou volbu. Zírali na mě jako na diktátora a nepřítele demokracie. Což přiznám, bylo lichotivé.

O autorovi

Marek Herman

Marek Herman učil 7 let na gymnáziu v Bílovci, rok pracoval s malými dětmi v mateřské škole, v současné době pracuje jako poradce pro české i nadnárodní firmy. Spolu s doc. Soňou Hermochovou se podílel

na vzniku programu „Dokážu to?“, externě přednáší na Universitě Palackého v Olomouci a na VŠE Praha teorii osobního rozvoje. Kromě toho vede svoje téměř 20 let semináře na sebepoznání a seberozvoj, pracuje s maminkami a dětmi do 6 let. V Nadaci Via založil a finančně podporuje fond Rachůnek, který je zaměřen na výchovu k rodičovství. Byl jedním z klíčových lidí, kteří stáli u zrodu tzv. dárcovské esemesky, unikátního projektu na podporu individuálního dárcovství a charity v ČR. Napsal úspěšnou knihu „Najděte si svého marťana“.

Autorovy nejpopulárnější příspěvky

Monkey see, monkey do

Članek - 29. Leden, 2011

Monkey see, monkey do

Članek - 5. Červen, 2013

Nedal jsem se a pokračoval: udělali jste tři hrubky: první hruběna je to, že jste těm amatérům dovolili mít jiný metr na sebe a jiný na děcka. To je zlo, které vždycky rozloží skupinu, protože jedna z klíčových zásad je, že se podle pravidel v první řadě chová lektor. Takže pravidla ti vaši kantoři -dářecci prostě potřebují a basta. Druhá hrubka je to, že jste tu vaši „chytrou“ skupinu nechali vymezit pravidla příliš obecně – místo pravidel máte akorát tak pindy starého zbrojnoše a nic za tím. A třetí hruběna: s těmito pravidly se nedá skupina vůbec řídit, chybí vám tam ta základní. To, co jste vytvořili je prostě k ničemu. Co s tím budete dělat? Necháпали moji otázku. Přece to nastavili a pojedou dál, ne?

▪ takže ty hlavní hříchy

Abych se tady nerozčiloval, hlavní chyby při stanovení pravidel, které při supervizích vidím, jsou tyto:

- pravidla se rychle „prolínou“ jako nutné zlo, abychom už mohli rychle dělat program tzv. LETCI
- později s pravidly už nikdo nepracuje, během semináře se na ně prostě zapomene tzv. ZAPOMNĚNKY
- přeceňují se pravomoci skupiny a idealizuje se demokracie tzv. PARLAMENTÁŘI
- lektori sami pravidla nedodržují tzv. MACHŘI

a pak tzv. NEZNÁLCI, kteří nevědí:

- že existuje 5 - 7 základních pravidel, která musí nastavit vždy
- proč jsou pravidla důležitá
- jak se konkrétně nastavují, doslova jaká je technologie
- co mají dělat, aby pravidla ve skupině dál žila
- co mají dělat, když skupina pravidla nedodržuje

Jsem přesvědčený, že nastavení pravidel je základní profesionální zručnost kantora - lektora. Bez toho nemůže ve skupině dojít k rozběhnutí zdravých procesů učení.

Pravidla nastavuju při každé dílně, ať trvá tři dny nebo 45 minut. To je pak ale netvořím se skupinou, ale jednoduše je oznámím.

▪ co nabízím

Ale dost hartusení. Nabídnu vám svůj myšlenkový řetězec, který vždycky říkám studentům, když vedu svoje dílny. Aby pochopili, PROČ JSOU TA PRAVIDLA TAK DŮLEŽITÁ, SAKRA. Výchozí myšlenka je jednoduchá a opírá se o objevy evoluční psychologie: nejdůležitějším je poznatek, že naše moderní hlava hostí mysl z doby kamenné. Tam to všechno začíná a končí. Až to spolu teoreticky projdeme, tak vám nabídnu konkrétní výčet pravidel, která používám a která jsem si během svého lektorování mnohokrát ověřil. Jasně a konkrétní. A podporující zdravé projevy skupiny.

Tak nejprve ten myšlenkový řetězec:

▪ prehistorický mozek

Vycházím z toho, že náš mozek má tři části: mozkový kmen, limbický systém (starší) a mozkovou kůru (mladší bráška). Ty starší nás chránily svou neustálou bdělostí od všech myslitelných i nemyslitelných nebezpečí přírody. Stovky milionů let. A také regulují příjem potravy, pití, spánek, teplotu těla, hladinu cukru v krvi, tep srdce...

▪ starší rozhoduje

Od pradávna jsme museli přežít a umět se vyhnout nebezpečí, lépe řečeno **ohrožení**. Proto je logické, že z hlediska vlivu a **vrchního velení** mají hlavní slovo ty dvě starší části mozku: mozkový kmen a limbický systém. Nejmladší část mozku nám pak slouží, řekněme, k jakémusi nadstandardu. Akademický mozek je část, kterou přemýšlíme, učíme se, nebo si jen tak pro radost vymýšlíme. Právě s touto částí mozku musíme pracovat se studenty na seminářích, aby jejich učení bylo efektivní. Je tu ale háček. Lidem je dovoleno být v nejmladší části mozku jen tehdy, pokud se cítí být v bezpečí. Pokud jim to mozkový kmen a limbický systém dovolí. Reagují na všechna skutečná či domnělá nebezpečí.

▪ skutečná a domnělá ohrožení

Jakmile starší části mozku vyhlásí stav pohotovosti, uzavřou obrazně řečeno všechny kohouty a cesty k nejmladšímu. Nemůžeme se přece učit, když na nás útočí mamut, když máme hlad, málo cukru v krvi, chce se nám čurat ... A navíc ten náš hlídací systém reaguje nejen na **skutečná**, ale také na **domnělá** ohrožení. To není slovní drobnůstka, ale důležitá věc. Nereagujeme pouze na to, co nás skutečně ohrožuje, ale také na to, co si **myslíme**, že nás ohrožuje.

▪ opravdu základní podmínka

Z toho ale plyne extrémně důležitý závěr: první podmínkou pro naše základní fungování, pro jakoukoli smysluplnou činnost, je vytvoření neohrožujícího prostředí. Jednoduše řečeno – v první řadě by se člověk **neměl mít důvod bát**. A znovu: mozek reaguje jak na skutečná, tak na domnělá nebezpečí. Jednomu člověku se může zdát, že je všechno v pořádku, druhý se bude cítit v úplně stejné situaci v nepohodě a třetí ji bude pociťovat jako nesnesitelnou a bude „u zdi“. **To je právě situace ve skupině, prožitkové pedagogice, tam se přesně tyhle věci dějí.** Ohrožený vnímá zkresleně. Bude totiž hlavně řešit jednu věc: jak uniknout ohrožení. Vykašle se nám na „komunikaci“, na „sebepoznání“. Nezáměr. Panika. Ohrožení. Jediný program je přežít. O učení nemůže být řeč.

▪ čeho se lidé vlastně nejvíce bojí?

No a teď je potřeba, abychom si řekli, co vlastně může být největším skutečným nebo domnělým ohrožením? Pro odpověď se musíme znovu vrátit k tlupě a tisícům let našeho vývoje. Po celou dobu člověka ohrožovaly zejména tři věci:

- **strach z predátorů**
- **strach z hladu a každodenní nutnost zajistit si dostatek jídla**
- **život v tlupě a strach z ostatních**

První dvě ohrožení už v současné společnosti neplatí. **Ten třetí strach ale zůstal.** Naše obava, jestli jsme schopni přežít v tlupě. Na první pohled to možná tak nevypadá, ale přežít s ostatními v tlupě byla stejně důležitá schopnost jako například útěk před tygrem – vždycky šlo totiž o život. A tlupy nezmizely, jen mají jiné podoby. Ta ze z africké náhorní plošiny o velikosti šedesáti až osmdesáti členů se jen proměnila v rodinu, sousedy v jedné ulici, okruh známých, ale **taky ve studenty v jedné třídě, nebo na účastníky dílny...**

Bojíme se jeden druhého. Bojíme se ostatních. Bojíme se, že selžeme, že se shodíme, že neuspějeme - máme velký strach, že by nás ostatní mohli odmítnout. Je to pozůstatek našeho dlouhého vývoje, kdy pro naše žití či nežití bylo klíčové to, jak dokážeme přežít pohromadě s ostatními. Základní nutností pro přežití byla schopnost získat si a udržet dobrou pověst. K tomu také patřila dovednost neodlišovat se od

ostatních a za každých okolností vysílat svému okolí zprávy, které potvrzovaly, že jsme **stejní** jako ostatní. Jinak by nás tlupa vyobcovala a my bychom nepřežili zimu.

Na dílnách se tento strach projevuje dvěma typickými obavami:

- máme strach z toho, co si o nás ostatní myslí
- máme strach z toho, co o nás řeknou ostatním

Proto můžu říct, že **vytvoření neohrožujícího prostředí** je první podmínka pro jakékoli vztahy nebo činnosti, pro práci se skupinou na zážitkové pedagogice. Teprve když se účastník na akci nebojí a nic ho neohrožuje, může se efektivně učit. A teď si představte, že někteří lektori - choboti prostě pravidla nepoužívají. Nebo používají pravidla, která jsou k ničemu. Ale „makají“ a „dělají zážitkovku“. Ach jo.

Dočetli jste až tady? Trošku dlouhé, že? Ale pointa je snad tady: cokoli chci dělat se skupinou, musím nastavit neohrožující prostředí a to mi zajistí nastavení pravidel. Ve skupině je za vytvoření a udržení neohrožujícího prostředí zodpovědný lektor.

▪ kratičké shrnutí

Základním cílem je vytvořit pro práci v seminářích pohodové, vřelé - **neohrožující prostředí**. Jednoduše řečeno: aby se lidé na dílně mohli učit, tak se v první řadě potřebují cítit bezpečně. **NEJPRVE BEZPEČÍ A PAK AŽ INFORMACE**. Musím prostě uklidnit mozkový kmen a limbický systém, aby mně pustily do akademického mozku. A ti dva staroši nereagují jen na skutečná, ale taky na domnělá nebezpečí. No a největším nebezpečím jsou ostatní lidé. Největší strach máme z ostatních. Máme strach, že nás ostatní odmítnou a toužíme po uznání. V každodenním životě to vypadá tak, že máme strach, co si o nás druzí lidé myslí a co o nás řeknou ostatním. A základním nástrojem jak bezpečí vybudovat jsou pravidla.

▪ pravidla, pravidla, pravidla

A teď bych vám rád nabídl pravidla, o které se můžete opřít při vedení semináře nebo dílny zážitkové pedagogiky. Mám je vyzkoušené. Pravidla tvoříme společně. Pravidla píšou na flip. Ke každému pravidlu nakreslím obrázek/piktogram, pak flip pověším na viditelné místo. Během nastavování pravidel mají účastníci v dobrém slova smyslu dojem volby. Ve skutečnosti je lektor trpělivě vede k tomu, aby přišli na to, že pravidla jsou klenbový svorník pro stavbu celého semináře.

1. Když jeden mluví, ostatní naslouchají

Komunikace je jednokanálová. Když jeden mluví, ostatní naslouchají. Jinak se nedomluvíme. Máme dvě uši a jedno ústa.

2. Otevřené dveře

Máte právo kdykoli odejít a kdykoli se znovu vrátit – jen se snažte, abyste u toho nerušili ostatní.

3. Stopka

Máte právo cokoli a kdykoli odmítnout a nemusíte své rozhodnutí obhajovat ani před

druhými před ani sebou. Nemusíte je ani vysvětlovat. Když vám prostě vnitřní hlas řekne "ne" tak ho poslechněte. A nemusíte dokonce u toho ani „blbý“ pocit.

4. *Mám to ve svých rukou*

Jste zodpovědní za svoje myšlenky, za svoje pocity a za to, co uděláte. Rozhodujete o tom, co se vám stane. Vítěz se pozná podle toho, že je schopen začít, pokračovat nebo skončit podle toho, jak se rozhodne. Každý zodpovídá sám za sebe.

5. *Respekt*

Chovám se k druhému tak, jak chci, aby se i on choval ve stejné situaci ke mně.

6. *Mohu mít názor, můžu se ptát*

Máte právo říct, co si myslíte a máte právo za to nebýt vysmíváni. Něco takového jako absolutní pravda neexistuje. Obvykle máme každý svoji verzi příběhu. Je dobré mít možnost svou verzi říct ostatním.

7. *Oslovení*

Je potřeba se domluvit jak se budeme oslovovat + na tykání a vykání. Klíčové pro vytvoření bezpečného klimatu je používání jmen. Každý účastník musí slyšet dvakrát za hodinu svoje jméno. Amen.

8. *Pochopení stačí*

Nemusíte s každým vždy souhlasit. Snažte se druhé lidi „jen“ pochopit. To stačí.

9. *Zpětná vazba*

Můžete požádat o zpětnou vazbu a také ji poskytnout.

10. *Struktura času*

Například: budeme pracovat v blocích po 90 minutách s 30 minutovou přestávkou. Struktura času je naše potřeba. Potřebuji vědět, kdy věci začnou, jak dlouho budou trvat a kdy skončí. Je to potřeba. Když lektor neurčí časy je to stejné, jako byste nemohli pít.

11. *Já jsem tady náčelník*

Jako lektor jsem zodpovědný za to, co se děje ve skupině. Potřebuji mít možnost z pravidel „přidat“ nebo „ubrat“ v případě, že to bude potřeba. Za atmosféru ve skupině je zodpovědný náčelník.

12. *Jídlo a pití*

Pití ano, kdykoli. Jídlo jen o přestávkách a mimo místnost.

13. *Pohodlí*

Sedíme v kruhu. Každý sedí, leží nebo stojí tak, aby se mohl cítit pohodlně. Svým pohodlím ale nezasahuje do prostoru ostatním.

14. *Vynášení, pravidlo 4 stěn*

To, co se řekne v této místnosti, zůstane v této místnosti. Pravidlo, které se vždycky porušuje a nedodrzuje. Takže platí: když mluvím, tak jako by ten, o kom mluvím, stál vedle mě.

15. Vypněte ty podělané mobily

16. 9:30 je 9:30

Držím začátky a konce časových bloků. Ale ne otrocky. Když přetáhnu, tak na to předem upozorním, ale vždycky zachovám délku přestávky. To znamená, že neprotahuju bloky, aby se pracovalo na úkor přestávky. Pro lektora 9:30 znamená, že v 9:27 sedí na místě, je v pohodě a čeká.

Pravidla, která jsem vyznačil, je potřeba nastavit vždy. Je to prostě základ, bez kterého nemůže jít dál.

Co podporuje dodržování pravidel:

1. lektor se podle nich sám chová – dává příklad
2. vlídně ale neústupně vyžaduje jejich dodržování (počká si, pracuje s tichem, mezi 4 očima se domluví se zlobivcema)
3. ocení, když se lidé podle nich chovají

Na začátku druhého dne dělám REVIZE pravidel: projdu pravidla jedno pravidlo po druhém a zeptám se, jestli to funguje.

Zlaté věty:

1. **nejprve bezpečí a pak až informace**
2. **když nevytvoříte pravidla vy, pak je vytvoří někdo jiný - ale to už tu skupinu nebudete řídit.**
3. **vytvoření neohrožujícího prostředí otvírá prostor pro zdravé procesy učení**

▪ co ještě napomáhá neohrožujícímu prostředí ve skupině

- spolehlivost a čitelnost lektora – když drží své slovo a skupina se na něho může spolehnout
- celková čitelnost lektora – skupina ví, co od něho může očekávat
- jeho lidskost a odbornost
- jeho osobní maximum
- ustálené rituály
- když skupina vidí skutečný zájem lektora o to, co dělají, o čem přemýšlejí, co cítí
- účastníci pak obvykle mají pocit „můžu mluvit, ostatní to zajímá“
- a také když je ve skupině prostě veselo a sranda

Tak to byla moje úvaha pro inspiraci. Pravda je, že některé věci tvrdím hodně obecně – a proto musí poctivě přiznat, že do značné míry „hloupě“. Vždycky je nebezpečné tvrdit, že „většina“, „hodně“ nebo „všichni“. Vím o tom. Snažil jsem se ale zobecnit svoje zkušenosti a mám rád, když se věci říkají jasně a přímo. A jestli jsem vás naštvál? Cítili jste vztek? To je dobře, to byl cíl. Aspoň víte, že něco cítíte.

Hezký den

PhDr. Marek Herman

Inspirace osobnostním rozvojem ve waldorfské pedagogice

in Příklady táhnou

Ráda bych tento text věnovala skutečně osobnostnímu rozvoji, proto ponechám na čtenáři, aby si v případě zájmu sám vyhledal podrobnosti k principům a metodám waldorfské pedagogiky (obecné informace na www.iwaldorf.cz nebo

<http://www.wspj.cz>, k ucelnějšímu vhledu do tématu doporučuji knihu *Výchova ke svobodě* od Rudolfa Steinera z nakladatelství Baltazar).

Mezi asi nejpodstatnější cíle waldorfské pedagogiky patří tzv. „výchova ke svobodě“, která neznamená – jak se často lidé domnívají – volnou, liberální výchovu, nýbrž přesně naopak – velmi dobře „řízenou“, vědomou a hranicemi danou výchovu dětí, která má vést ke svobodě v dospělosti. Tato svoboda se má uskutečnit v oblasti myšlení, výběru povolání, víry a dalších, pro život nezbytných oblastech. Jak toho ale dosáhnout? Jak vychovat člověka ve „svobodnou bytost“, aniž bychom ho poznamenali jakýmkoli předsudky, zlovyky, přenášli na něj své problémy a „mindráky“?

Waldorfská pedagogika k tomu má několik prostředků. Tím prvním a dle mého mínění nejúčinnějším je právě osobnostní rozvoj, který prolíná celou školní docházkou (od mateřské školy až po školu střední – v různých podobách přizpůsobených věku dětí). Waldorfská pedagogika pokládá za důležité vychovat v žácích zodpovědné a sociálně zdatné osobnosti, dokonce je tato skutečnost upřednostňována před vzděláním založeném na kvantu informací. To je často podkládáno faktem, že v dnešním světě lze mnohé informace snadno vyhledat prostřednictvím internetu a jiných moderních zdrojů. Informace získané ve školách nyní budou navíc za deset let, kdy se žáci po studiích chopí svých prvních pracovních příležitostí, zastaralé a překonané. Vybroušený charakter osobnosti však dospívající mládež jen stěží někde „vygoogluje“.

Snad jen líný idealista by si mohl myslet, že na rozvoj osobnosti budou mít žáci čas po školní docházce, až výchovnou roli rodičů a pedagogů převzou sebevýchova a sebevzdělávání. „Kvalitní sebevýchova“ může v životě člověka nastoupit za předpokladu předchozí „kvalitní výchovy“. Jako vychovatelé nemůžeme počítat se zázrakem nebo jiným vnitřním oťresením, které člověka jinak přivede k zodpovědné sebevýchově, ačkoli i to se může stát.

Čtenáře teď možná opět napadne, jak tedy žákům zprostředkovat morální, sociální a „charakterový“ vývoj. Waldorfská pedagogika má mnoho metod, které vedou ve výchově k rozvoji osobnosti. Všem z nich však předchází jediné – osobnostní rozvoj učitele, jeho sebevýchova a sebevzdělávání. Naplňuje tak jeden z hlavních principů waldorfské pedagogiky. Je jím „nápodoba“ neboli učitel musí být žákům příkladem. Chci-li po svých žácích, aby se učili a rozvíjeli, nemohu vycházet z pozice: „Jsem starší, zkušenější a studovanější.“ Nýbrž žáci mnohem hlouběji ocení přístup: „Jsem si studovaný, ale stále se učím, hledám a pracuji na svém zdokonalení.“

Waldorfské školy jen málokde „bojují“ o žáky (zájemců o tento styl výchovy není nedostatek). Téměř všude však mají tyto školy nouzi o pedagogy. To vysvětlují například slova jedné zkušené waldorfské učitelky Nadi Štuksové: „To, co vede člověka k tomu, aby opustil své klidné zaměstnání, a převzal úlohu třídního učitele na waldorfské škole, je nadšení pro ideály waldorfské pedagogiky. Po absolvování tříletého semináře už adept ví, že živý oheň nadšení bude muset neustále podporovat energickou

autorkou fotek je Bc. Kristina Literová, asistentka pedagoga na Waldorfské základní škole Olomouc, odkud jsou taky fotky pořízeny

Autorovy nejpopulárnější příspěvky

Inspirace osobnostním rozvojem ve waldorfské pedagogice

Článek - 10. Leden, 2011

sebevýchovou, pěstováním uměleckých činností, vědeckým bádáním v nejrůznějších oborech, a intenzivním zájmem, jak o celý svět, tak o nejmenější životní projevy svých žáků. V učiteli musí působit idealismus, ne však ten teoretický, ale ten prodchnutý citem a uskutečňovaný vůlí. Jen ten má schopnost probudit v dítěti síly a schopnosti k budoucí životní zdatnosti.“¹

Proces neustálého učení motivuje žáky úplně jiným způsobem. Žáci jsou tak motivováni k práci a vlastnímu rozvoji jaksi zevnitř, nikoli vnějšími faktory, jimiž jsou například známky či jiné odměny a tresty.

Pedagog nemusí být waldorfským učitelem, aby mohl pracovat na svém dalším rozvoji. Měli bychom však jako pedagogové být především „lidmi“ v širokém významu slova. Snad každý vychovatel si uvědomuje zodpovědnost, kterou přináší jeho povolání. Jako pedagogové máme tu výsadu (ale zároveň zodpovědnost) být vzory našim žákům, vkládat do nich naději světlejší budoucnosti.

Ukažme jim tedy, že se dovedeme i ve vyšším věku učit, měnit své zaběhnuté rituály, zušlechťovat morální kvality, pracovat na harmonických vztazích s druhými lidmi, že dovedeme být upřímní, opravdoví a žijeme skutečně tím, k čemu i naše žáky nabádáme.

1 Naďa Štuksová; <http://www.iwaldorf.cz/ukazcely.php?link=c0710006&menu=ped-cl> (12.12.2010)

© Copyright 2010-2015 Gymnasion, o.p.s.

Vydavatel: Gymnasion, o.p.s., V Kukle 336/3, 779 00 Olomouc 9; IČ: 28585861

Šéfredaktor: Ivo Jirásek, kontakt: sefredaktor@gymnasion.info.

Grafický design: Vladimír Halada; Autorská práva vykonává vydavatel. Jakékoliv užití částí nebo celku díla, zejména rozmnožování a šíření jakýmkoli způsobem, mechanickým nebo elektronickým je možné jen se souhlasem vydavatele. Za obsah jednotlivých příspěvků odpovídají jejich autoři.

Tištěný Gymnasion: Pro více informací nebo v případě problémů s objednávkou kontaktujte:

MUZIKÁLOvá trilogie

in Metodika

Katedra rekreologie FTK UP Olomouc pořádá již od r. 1994 letní zážitkově pedagogické kurzy pro studenty svého denního a kombinovaného studia (zpravidla v prvním ročníku). Převážná většina z nich se realizuje na legendárním středisku PŠL (dnes ČTU) v lomu na Hřebenech u Lipnice nad Sázavou. Obecně hrají tyto kurzy (společně s úvodními kurzy do studia a zimními kurzy – vše v prvním ročníku) pro studenty významnou roli, jelikož se zde setkávají s aktivitami a prostředky, které následně ve svém studiu mohou metodicky a teoreticky rozvíjet a aplikovat. Cílovou skupinou pro tyto kurzy jsou studenti prezenčního studia ve věku 19-21 let a studenti kombinovaného studia do věku až 55 let. Setkávají se zde dvě různé generace lidí. Tato SETKÁNÍ umožňují prolínání různých životních zkušeností, pohledů na život, idejí a cest životem, tak jako umožňují navazovat nová přátelství, kontakty a zároveň možnost sdílet své názory.

Týdenní letní kurzy jsou v rámci praxe organizovány studenty vyšších ročníků pod odborným vedením učitele alias garanta projektu. Tým obvykle doplňují zkušení lektori z oboru a studenti, kteří se již dříve podíleli na podobných projektech. Společně tvoří originální dramaturgii kurzu, do níž vkládají aktivity a prostředky, které slouží ke splnění hlavního cíle kurzu. Jde tedy velmi často o autorské kurzy zážitkové pedagogiky, tak jak je známe z působení PŠL.

3 x Muzikál

V roce 2008 se sešel tým pod garancí a vedením Radka Hanuše, jenž si dal za úkol pojmout letní zážitkově pedagogický kurz zcela odlišně. A to pomocí „JEN“ uměleckých aktivit (hudba, zpěv, tanec, výrazové prostředky atd.) a jejich nepřebornému množství využití v rámci tématu kurzu (film, divadlo, kniha atd.). Pod názvem Muzikál jsme postupně vytvořili 3 experimentální kurzy, kterými v letech 2008 – 2010 prošlo cca 90 účastníků.

Know-how

Experimentální projekt Muzikál přinesl spoustu poznatků. Jedním z nich je fakt, že umělecké aktivity mají hluboce kultivující a estetizující potenciál a že jejich využití v zážitkově pedagogických projektech je nesmírné. K našim závěrům patří: Kurzy se dají dělat bez cílených zpětných vazeb, bez iniciativních a kooperativních her a známých programů. Chce to jen odvalu a odbourat myšlenkovou lenost. Velmi silné postřehy máme z intervence místa a intervence hostů. Pokud vhodně pracujete s místem, znamená to velmi silný programový prostředek. V našem případě šlo o kombinaci míst: ústav pro mentálně postižené muže, ženská věznice, náměstí velkých měst, kinosály a divadelní sály, prostředí hradu... atd. Hosté jsou programovým prvkem, který česká zážitková pedagogika vždy využívala. Jenom potvrzujeme, že vhodně zvolená a poučená osobnost z oboru (v našem případě herci, zpěváci, tanečníci a hudebníci), vám udělá na kurzu neuvěřitelné věci. Dále přidělování rolí jednotlivým účastníkům v jednotlivých scénách je dynamizujícím prvkem celé účastnické skupiny a umožňuje práci s dynamikou skupiny. Spolu se zástupnou rekvizitou jako je např. kostým, v synergii s diváckou kulisou, účastníci dokáží daleko více, až hluboko za hranice své zóny komfortu. Maximální možné pozitivní nasazení a souznění týmu a skupiny pozitivně ovlivní dynamiku kurzu, stejně tak jako úvodní antré (tzv. prvotní šok) včetně

Tým Muzikálu: Radek Hanuš, Dita Ondrejčáková, Jindřiška Kohoutková, David Prycl

O autorovi

David Prycl

Absolvent Katedry rekreologie (specializace: management a marketing) na Fakultě tělesné kultury UP v Olomouci. V současné době působí jako event manager v agentuře Royal Event, kde se věnuje komerčním projektům. Člen tříletého experimentálního projektu Muzikál.

Autorovy nejpopulárnější příspěvky

TOUHA JE ZÁBAVA KÁMO, ZÁBAVA!

Článek - 18. Listopad, 2010

MUZIKÁLOvá trilogie

Článek - 27. Leden, 2011

Muzikál I. - Touha 2008

Článek - 27. Leden, 2011

Muzikál III. - Kudýkam 2010

Článek - 27. Leden, 2011

Muzikál II. - Malý princ 2009

Článek - 27. Leden, 2011

rychlého střídání aktivit a programů. Pokud skupina ví a zná směr a smysl tématu, je daleko více motivována pro činnosti na kurzu.

Závěr

Závěrem bychom chtěli říci, že žádný z těchto projektů by se neuskutečnil bez spousty faktorů. Vyjmenujeme alespoň ty nejzákladnější, o kterých si myslíme, že nám pomohli v našem projektu.

1. *FUNGUJÍCÍ TÝM* – vše je o dobře fungujícím týmu. Společenství, které je náročné na sebe, na cíle, na program. Snaha hledat a rozvíjet, znovu a znovu kriticky rozebírat a hodnotit, neustrnout na jednom již dosaženém bodě. Není špatně, když má tým zkušeného vedoucího s přirozenou autoritou, jenž dokáže využívat a rozvíjet potenciál (někdy nezkušeného týmu) a účastníků.

2. *OSOBNÍ TÉMATA* – další nedílnou součástí jsou opravdová osobní témata, bez kterých by se nikdy nesestupovalo do hloubky a do skutečné podstaty věci, které nás nutí přemýšlet a vytvářet nové a nové formy a možnosti.

3. *PRODUKČNÍ ZÁZEMÍ* – finanční, materiální, technické a prostorové podmínky jednoznačně umožňují naplňovat vytvořené představy a cíle. Dobrá či výborná produkce je nesporně důležitou součástí celého projektu. Tady patří hluboký dík všem našim podporovatelům. V neposlední řadě je to úžasné středisko na Hřebenech a jeho útulné prostředí, ve kterém se v minulosti odehrávaly desítky autorských a experimentálních projektů.

Zážitek je nepřenositelný a tak pro ty, kteří by se chtěli více dozvědět o trilogii Muzikálu, doporučujeme přečíst závěrečné zprávy z našich projektů, které budou v brzké době umístěny na www.gymnasion.org.

Dále si můžete ve stručnosti přečíst o každém kurzu v následujících článcích zabývajících se naší trilogií.

Muzikál I. - Touha 2008

in [Metodika](#)

Cíl: rozvinout touhu, sílu touhy, probudit touhu.

Téma: Labyrint světa a ráj srdce (J. A. Komenský) + Kvaska (Daniel Landa)

Dramaturgie: Povrchní rovina programu sledovala uskutečnění muzikálu a nácviku praktických dovedností souvisejících s muzikálem. Tedy cvičil se pohyb, tanec, choreografie, metaforické vyjádření těla, cvičil se zpěv, hra v roli a její nejrůznější podoby, pracovalo se s výrazovými prostředky. Tuto rovinu programovou jsme rozvíjeli ruku v ruce s dramaturgickými zásadami a principy intervence prostředí a lidí (lektorů). Ty pomáhali vybudovat svým působením vztah mezi působením divadelního prostředku (muzikál) spolu s tématem kurzu (Labyrint světa a ráj srdce) a cílem kurzu (probuzení touhy). Postupně se podařilo dosáhnout toho, že účastníci se sami dostali do tématu Labyrintu světa a ráje srdce a dostávali se k touze a různým jejím podobám, což byl cíl našeho projektu.

Průběh: Zahájení kurzu se neslo v duchu výběrového řízení přímo na středisku. Účastníci procházeli celkem čtyřmi stanovišti (dovednosti, fotografie, seznam zúčastněných a ubytování). Vše mělo rychlý sled, a tak následovaly hromadné scény (běh a skoky do vody) jakožto náhrada iniciativních her. Po tomto úvodu jsme účastníkům rozdali scénáře, trička a proběhly úvodní oficiality. Večer dostali za úkol ve skupinkách vytvořit videoklipy, které sloužily jako odhalení šikovnosti účastníků.

Druhý den začal netradičním raničkem, který pak probíhal každé ráno v podobě degustace a následné prezentace vín i tradičních zvyklostí jižní Moravy. Následovaly miniškoly, které se zabývaly výukou základů herectví, zpěvu a tance. V nich jsme měli možnost více poznat nadání účastníků. Po obědě probíhaly od tohoto dne každý den motivační chvilky v podobě krátkých ukázek z různých muzikálů jako inspirace. Došlo i na nácvik prvních obrazů. Večer jsme využili netradiční tančírny, která sloužila k bezostyšnému hraní rolí a uvolnění emocí.

O autorovi

David Prycl

Absolvent Katedry rekreologie (specializace: management a marketing) na Fakultě tělesné kultury UP v Olomouci. V současné době působí jako event manager v agentuře Royal Event, kde se věnuje komerčním projektům. Člen tříletého experimentální projektu Muzikál.

Autorovy nejpoblárnější příspěvky

TOUHA JE ZÁBAVA KÁMO, ZÁBAVA!

Članek - 18. Listopad, 2010

MUZIKÁLOvá trilogie

Članek - 27. Leden, 2011

Muzikál I. - Touha 2008

Članek - 27. Leden, 2011

Muzikál III. - Kudýkam 2010

Članek - 27. Leden, 2011

Muzikál II. - Malý princ 2009

Članek - 27. Leden, 2011

Třetí den se pilovaly dříve naučené obrazy s novými. Zde se objevil jeden z vrcholů kurzu, kdy pro účastníky přijel autobus a odvezl je do Prahy prezentovat nacvičené obrazy v konfrontaci s živým publikem, prostředím atd. Cílem těchto živých vystoupení bylo vydělat si na večeri. Celou motivaci jsme nakonec završili slavnostní večerí a

divadelním představením černého divadla Faust.

Čtvrtý den účastníky čekalo silné, mezilidské setkání, které celému dění dalo punc odbornosti a opravdovosti. Setkání se Zorkou Jandovou a Filipem Tomsou do projektu přineslo jiný pohled a pocit důležitosti a hlavně popostrčilo účastníky v tématu.

Pátý den následoval další významný okamžik, ve kterém sehrálo významnou roli prostředí. Účastníci navštívili Ústav pro postižené, kde se prostřednictvím interakce mezi jejich obyvateli ponořovali hlouběji do tématu Labyrintu světa a ráje srdce. Použili jsme již osvědčený klíč – zopakování starých scén, nácvik nového obrazu, který nějak souvisí s novým úkolem, zadání nového úkolu, složitějšího než v předchozích dnech. Tedy nácvik a příprava na vystoupení v ženské věznici ve Světlé nad Sázavou s fokusem na cíl sestupování do tématu a objevení Touhy. K tomu všemu nám pomohl nový host – tanečník a bubeník v jedné osobě – Papis a zakladatel breake dance v ČR Ježek.

Šestý den zkoušení nových obrazů, spolu s opakováním dříve naučených scén, přišel zásadní šok. Vedoucí kurzu musel do nemocnice z důvodu zranění (utržená achilovka). Celá realizace kurzu tedy zbyla na týmu bez šéfa.

Sedmý den se středisko proměnilo v nahrávací studio. Točila se titulní píseň spolu s videoklipy. Celá situace byla rozjetá jako jeden „velký vlak“, takže nepřítomnost vedoucího nemohla jinak, než ještě posílit citění a vnímání tématu. Po celý čas žili účastníci s představou toho, že představení budou hrát v divadle. Do poslední chvíle jsme je drželi v očekávání. Všichni měli nachystány rekvizity, kostýmy atd. Sjížděla se poslední generálka, po které si účastníci psali dopis sami sobě (tento dopis poté dostali za půl roku od skončení kurzu).

Na konec však přijel autobus a v ten okamžik jsme jim oznámili, že vše co se tu odehrálo a nacvičilo, ta energie, kterou do toho vložili, zůstává pro ně samé (vystoupení tedy v divadle neproběhlo...) Poutník totiž nebyl jeden (v rámci divadelního vystoupení), nýbrž každý z nich (každý účastník) byl poutníkem, ano, poutníkem ve vlastním labyrintu... Ohlasy na kurz byly ze strany účastníků velice silné a pozitivní a my jako tým jsme věděli, že jsme našli velmi zajímavou oblast působení. A napadlo nás, že by to šlo dělat ještě lépe.

© Copyright 2010-2015 Gymnasion, o.p.s.

Vydavatel: Gymnasion, o.p.s., V Kukle 336/3, 779 00 Olomouc 9; IČ: 28585861

Šéfredaktor: Ivo Jirásek, kontakt: sefredaktor@gymnasion.info.

Grafický design: Vladimír Halada; Autorská práva vykonává vydavatel. Jakékoliv užití částí nebo celku díla, zejména rozmnožování a šíření jakýmkoli způsobem, mechanickým nebo elektronickým je možné jen se souhlasem vydavatele. Za obsah jednotlivých příspěvků odpovídají jejich autoři.

Tištěný Gymnasion: Pro více informací nebo v případě problémů s objednávkou kontaktujte:

Muzikál II. - Malý princ 2009

in Metodika

Cíl: Odvaž se poznat sám sebe, opravdově

Téma: Malý princ

Dramaturgie: Obrázek níže zobrazuje 2 roviny, se kterými jsme pracovali, tedy s hlavním cílem projektu (odvaž se poznat), který se dále větví na A. a B.

Směr A můžeme přirovnat k „hollywood“ filmu Malý princ. V této rovině jsme pracovali s nácvikem praktických dovedností souvisejících s natáčením muzikálu (pohyb, tanec, choreografie, zpěv, herecká práce, výrazové prostředí, vizáž atd.). Tuto rovinu rozvíjely další principy intervence (prostředí, lektori, odborníci, různá místa atd.).

Směr B můžeme přirovnat k „hard“ filmu Malý princ v nás (který je nejprve účastníkům skryt). Prakticky to znamená, že v průběhu celého kurzu byli účastníci natáčeni dokumentární kamerou – „okem malého prince“ jedním účastníkem kurzu. Tímto počínem jsme zachycovali účastníky v silných a vypjatých situacích. Každý z účastníků byl na tomto záznamu spodobněn v sedmi situacích (konkurz, úsměv, soustředění, tanec, řeč, únava, charakteristická vlastnost). Tento film měl účastníky přivést k zamyšlení nad sebou samým: „Takto jsem zde jednal a vystupoval, takový jsem tady byl, takto mě viděl Malý princ.“ Film jsme pouštěli účastníkům jako předpremiéru předposlední den. Pro celý tým to byl vrchol kurzu.

Průběh:

Na kurzu jsme použili všechny osvědčené programy z předchozího ročníku, tzv. zlaté cihly. Před kurzem proběhlo na FTK výběrové řízení, kde jsme vybírali motivované účastníky pro náš experiment. K tomu všemu samozřejmě probíhala strukturovaná a cílená komunikace s účastníky před kurzem prostřednictvím emailových úkolů, apod.

O autorovi

David Prycl

Absolvent Katedry rekreologie (specializace: management a marketing) na Fakultě tělesné kultury UP v Olomouci. V současné době působí jako event manager v agentuře Royal Event, kde se věnuje komerčním

projektům. Člen tříletého experimentální projektu Muzikál.

Autorovy nejpopulárnější příspěvky

TOUHA JE ZÁBAVA KÁMO, ZÁBAVA!

Članek - 18. Listopad, 2010

MUZIKÁLOvá trilogie

Članek - 27. Leden, 2011

Muzikál I. - Touha 2008

Članek - 27. Leden, 2011

Muzikál III. - Kudykam 2010

Članek - 27. Leden, 2011

Muzikál II. - Malý princ 2009

Članek - 27. Leden, 2011

První den čekal účastníky casting v kině, který řídili dva hosté – Roman Pomajbo a Zora Jandová. Toto prvotní antré, kdy každý postupně stál sám na pódiu a měl se představit či zahrát jednoduchou etudu, vyvrcholilo hromadnými scénami typu pád letadla atd. Celý tento úvod plně nahradil iniciativní a kooperativní hry. Účastníkům jsme tak dali možnost projevit se a ukázat v jejich skutečné podobě. Po příjezdu na středisko následovalo ubytování, taneční rozcvička a večerní program masky doplněný poslechovým pořadem o Antoine de Exuperym.

Následující den jsme se již řídili dle připraveného scénáře. Ten se odvíjel podle konkrétně zpracovaných jednotlivých témat k filmu před kurzem. Podle toho bylo potřeba představit, uchopit, promýšlet, nacvičit a natočit konkrétní téma. Každé jednotlivé téma (od uvedení až po filmové zpracování) zabralo 6 hodin. Z toho vyplývá pečlivá práce s každým okamžikem projektu. Velkou část příprav jsme věnovali tvorbě filmového scénáře s tématy. Podle nich jsme pak dotvářeli plánovaný scénář, který kromě jiného obsahoval i velké množství přesunů na různorodá místa a práci s materiálem a konkrétním místem. Konkrétní příklad: Po pečlivém nazkoušení dvou obrazů za asistence choreografky Mariky Hanušové jsme se auty přesunuli i s kostýmy a technikou na Lipnický hrad, kde jsme v podzemí natáčeli scénu „Smrti“ a následně v místnostech hradu scénu „Lásky“. Na každém takto zvoleném místě následovala společná choreografie zpodobňující „Cestu“. Atmosféra kurzu silně připomínala natáčení filmu! Závěr kurzu vyvrcholil zadáním velkého projektu, kdy účastníci museli během x hodin vymyslet propagaci, celou koncepci pouštění filmu a zároveň také sehnat min. 400 diváků. Vše vrcholilo na tom stejném místě, kde kurz začínal, tedy v kině. Tam jsme účastníkům pustili místo jejich filmu dokument o nich samotných, o kterém neměli ani ponětí, že existuje. Po úspěšné premiéře se všichni přesunuli na středisko, kde probíhalo předávání oskarů. Vše již v režii účastníků samotných.

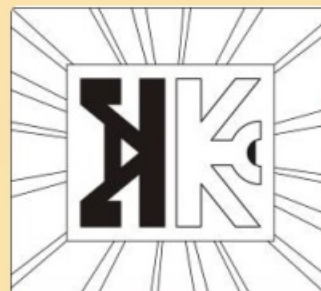
Muzikál III. - Kudykam 2010

in [Metodika](#)**Cíl:** Podnítit k aktivnímu konání a krokům v životě**Téma:** lyrikál Michala Horáčka Kudykam**Dramaturgie:** Kurz byl prolut třemi liniemi s důrazným fokusem na zlaté cihly a nabyté zkušenosti z minulých let.

1. Rovina: scénář Kudykam
2. Rovina: cíl podnítit k aktivnímu konání
3. Rovina: metodika

Z již vyzkoušených formátů jsme věděli, že se můžeme opírat o první rovinu - scénář (tedy knihu Kudykam) a využít tak uměleckých aktivit. V tomto ročníku jsme cíleně využívali zlatou cihlu (předání zodpovědnosti), kdy účastníci si více jak polovinu představení zrealizovali sami. Tuto rovinu jsme prolínali s druhou rovinou - tedy aktivitu, které směřovali našemu cíli (podnítit k aktivnímu jednání). Jednalo se o **aktivitu**, které jsme připravovali přímo k tomuto tématu – např. Hydepark, apod.

Třetí rovinu, kterou jsme využívali převážně v prvních dnech, byla metodika (hudba, zpěv, tanec atd.) která je nezbytnou součástí programu. Postupně se podařilo dosáhnout toho, že účastníci se sami dostali do tématu díky pečlivému vysvětlení cíle kurzu, dodržováním pravidel vypsanych ve scénáři a důsledným využíváním zlatých cihel. Obecně jsme se více zaměřili na konkrétního účastníka, než na výsledný tvar, který byl jen prostředkem pro to, abychom dospěli k cíli kurzu. (tento formát nám je již známý a víme jak s ním pracovat). V této rovině jsme se zaměřili na emoce jakožto prostředek. Celý kurz byl prolut mnoha aktivitami, které souviseli s filozofií, hodnotami, charakteristikou člověka atd.

O autorovi

David Prycl

Absolvent Katedry rekreologie (specializace: management a marketing) na Fakultě tělesné kultury UP v Olomouci. V současné době působí jako event manager v agentuře Royal Event, kde se věnuje komerčním projektům. Člen tříletého experimentální projektu Muzikál.

Autorovy nejpoblárnější příspěvky

TOUHA JE ZÁBAVA KÁMO, ZÁBAVA!

Članek - 18. Listopad, 2010

MUZIKÁLOvá trilogie

Članek - 27. Leden, 2011

Muzikál I. - Touha 2008

Članek - 27. Leden, 2011

Muzikál III. - Kudykam 2010

Članek - 27. Leden, 2011

Muzikál II. - Malý princ 2009

Članek - 27. Leden, 2011

Popis: Kurz začal pro účastníky návštěvou samotného lyrikálu Kudykam v Praze, kde je neuvítal přípravný tým, ale vše bylo v režii dvou účastníků minulého kurzu. Následoval přesun na středisko, kde je opět neuvítal tým, ale skupinka lidí kteří představovali tzv. Mňaudámičky a Šumichrásty (viz. lyrikál Kudykam), kteří s účastníky provedli nezbytné formality a vrhli se na ně s jejich bláznivým rejmem (taneční hry, vyjádření emocí, hraní

si). Vše vyvrcholilo zklidněním a představením samotného týmu prostřednictvím připraveného vystoupení spolu s psaním nekrologu a převozem na druhý břeh, kde se četl jeho obsah.

Druhý den následovaly workshopy, které účastníky zasvětily do techniky a metodiky zpěvu, tance a výrazových prostředků. Na tento základ jsme postupně nabalovali další prostředky a postupně začali nacvičovat jednotlivé obrazy spolu s titulní písní s pomocí scénáře, jenž byla samotná kniha Kudykam.

V následujících dnech jsme již situačně upravovali dynamiku střídáním tří rovin, spolu se sestupováním do tématu formou avatarů (každý si vytvořil svoje vlastní dvojče) spolu s programem „Hodnoty“, kdy každý dostal název lidské hodnoty a měl ji obhájit před ostatními.

Následovala noční cesta po dvojicích do „zahrádky témat“, kterou tajně připravili bývalí účastníci kurzu. V této „zahradě“ si každý utrhl či vzal ze země svoji hodnotu jako plod, který měl v následujících dnech rozpracovat. K většímu vnímání a ponoření se do tématu nám také pomohl Ivo Batoušek ze skupiny Jumping Drums se svým drum circle a také Marika Hanušová s kontaktní improvizací.

Každý z účastníků v závěru kurzu pracoval se svým osobním tématem prostřednictvím svého deníčku a Avatara. Na závěr kurzu jsme zadali účastníkům opět velký projekt v podobě divadelního představení v Praze na třech klíčových místech. Jejich poslední štace byla před Pražským hradem, kde se tým s účastníky po jejich posledním vystoupení na živo před publikem rozloučil a tím skončila naše trilogie.

© Copyright 2010-2015 Gymnasion, o.p.s.

Vydavatel: Gymnasion, o.p.s., V Kukle 336/3, 779 00 Olomouc 9; IČ: 28585861

Šéfredaktor: Ivo Jirásek, kontakt: sefredaktor@gymnasion.info.

Grafický design: Vladimír Halada; Autorská práva vykonává vydavatel. Jakékoliv užití částí nebo celku díla, zejména rozmnožování a šíření jakýmkoli způsobem, mechanickým nebo elektronickým je možné jen se souhlasem vydavatele. Za obsah jednotlivých příspěvků odpovídají jejich autoři.

Tištěný Gymnasion: Pro více informací nebo v případě problémů s objednávkou kontaktujte:

Vršatec

in [Misto](#)

Imro, hradný pán, upadol počas vojny do tureckého zajatia. Mal šťastie v nešťastí, spolu s ním zajali jeho kastelána, Ondreja Budiača. Dali im spoločné okovy. Dlho premýšľali ako uniknúť, keď obetavému Ondrejovi skrsla v hlave myšlienka. Aby pána vyslobodil so zajatia, odsekol si pod kolenom nohu a takmer vykrvácal. Imrich ušiel, Ondreja našli tureckí väznotelia, ale jeho obeť neodsúdili, naopak, ocenili ju a vyliečili ho. Za odmenu, keď sa Ondrej po niekoľkých mesiacoch vrátil na Vršatec, dostal od pána Imricha do daru obec a hrad Mikušovce.

To je len jedna z povestí, ktorá sa viaže ku krásnej zrúcanine neďaleko Považskej bystrice, za dedinkou Vršatské Podhradie. Je to len pár kilometrov od slovensko – českých hraníc.

V podstate tam veľmi nie je čo obzerať. Pár múrov, polozborených. Vedľa nich skaly. Ale – na tých sa dá liezť, ak nájdete odvahu. Na hrade sa dá robiť kopa rôznych aktivít, dynamicsov, na hrade aj jeho okolí celý Multitask alebo program typu Pevnosť Boyard. No a v okolí je veľa pekných turistických cestičiek aj ciest pre cyklotúry.

No a len pár minút pešo od hradu je hneď niekoľko možností na ubytovanie – chata Vršatec pre tých šetrnejších, hotel Vršatec so štandardným vybavením a rastie tam aj luxusnejší hotel s neznámym názvom zatiaľ.

Takže, summa sumarum, ak máte chuť vyskúšať nové miesto na kurz, ale aj ak si chcete len urobiť výlet, hor sa do kraja medzi Považskou bystricou a Trenčínom. Ak vás Vršatec a jeho okolie nebude baviť dlho, neďaleko je ešte Považský hrad, Krivoklát, Beckov...

O autorovi

Marie Stracenská

Absolventka žurnalistiky a dejin umenia pracujúca v televízii Markíza, od roku 1994 spolupracovníčka Štúdia zážitku – Outward bound Slovensko.

Autorovy najpopulárnejší príspevky

Pre iných...

Članek - 26. Březen, 2012

Chata Zuzana

Članek - 27. Květen, 2010

Medzi veľkými a malými

Članek - 6. Srpen, 2012

Vršatec

Članek - 27. Květen, 2010

Akcia Mlyny

Članek - 22. Listopad, 2010